

Galagonyás*

A galagonya szóról sokunknak Weöres Sándor jut eszébe, és tudja: „Őszi éjjel / izzik a galagonya / izzik a galagonya / ruhája.” Többeknek talán még a Sebő együttes dala is a fülében van.

Ha azt mondom: Galagonyás, megkérded, miért a nagy kezdőbetű. Nem tartjuk számon, hogy lent Délvidéken, Pancsovához közel van egy falu: Galagonyás. Szerb neve *Glogonj*, németül *Glogau*-nak mondják, ha még mondják, románul pedig *Glogoni* a neve.

Tíz éve 26 magyar élt ott, és öt német. A lakosok 75 százaléka szerb.

Kezemben az Aracs ez évi harmadik száma, és benne Bogdán József szép írása Galagonyás temploma... címmel. A falu templomát Szent Anna tiszteletére szentelték fel. Nem nagyon régi, 1841-ben épült, de nem biztos, hogy megéli a kétszázadik születésnapját. Bogdán József, aki nemcsak költő, hanem pap is, az idén arra érzett késztetést, hogy Szent Anna napján ebben a nagyon magára hagyott templomban misézzen. Itt valaha németek éltek, most egy 96 éves aszszony, Hemlein Irénke és a lánya alkotják a pap nélküli templom híveit.

Szél szalad ide-oda...

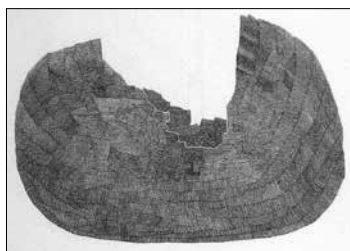
Éltek itt magyarok is, de jött a török, és kipusztult a falu. Amikor a török kitakarodott, s Rákóczi leverték a labancok, ezt a térséget sem csatolták vissza Magyarországhoz. Előre gyakoroltak Trianonra. Szerbek költöztek be, de nem sokáig maradtak. A határőrvidék katonai közigazgatása nem tetszett nekik, a Wikipédia legalábbis azt

írja, hogy a katonai ellenőrzés miatt 1771-ben elmentek. 1774-ben németek telepedtek le itt, melléjük pár év múlva románok költöztek. Még száz évvel ezelőtt is 300 keresztelő volt a Szent Anna-templomban, de kirobbant a második világháború, 470 német meghalt, a többi elűzték. Azóta a templomot nem tartják karban. Most három év után nyitotta ki Bogdán József, aki ezt írta az említett cikkében: „*Szeretném, ha az én felbuzdulásom átszállna sokakra, és megcsodálnák ezt a gyönyörű templomot meg a kilencvenhat éves nénit, aki még tud mosolyogni ebben a helyzetben is.*”

A pusztulás fájdalmas érzés. Szél szalad ide-oda, népek jönnek és mennek. Magyarok. Szerbek. Németek. Románok. Ismét szerbek. A délvidéki német kultúrát a háború és Tito partizánjai számolták fel. Az erdélyi szász templomok kapuja is zárva, ott nem háromszáz, hanem hétszáz éves kultúra pusztult el. Szegényedik a világ.

Van-e visszaút? Nehéz hinni benne. De nagyon örülnék, ha valaki szívébe fogadná ezt a települést, ha mosolyt csalna Hemlein Irénke és Elza arcára, és szót váltana azzal a néhány magyarral, akivel Galagonyáson még találkozhat.

* *Gál Péter és Surján László kezdeményezésére jött létre a Fogadj Szívedbe Egy Települést! mozgalom, amelyhez a <http://fogadjszivedbe.chartaxxi.eu> oldalon csatlakozhat bárki.*

Noé bárkája